BERETNING FOR 2021

Åbning af European Glass Context 2021

BORNHOLMS
KUNSTMUSEUM

Museumsforeningen og bestyrelsen

Bornholms Museumsforening havde pr. 31. december 2021 **2.639 medlemmer,** (familie 1.622 og enkelt 1017). I alt tæller foreningen anslået 5000 personer, hvis man opgør antal af medlemmer pr. husstand på familiemedlemskaberne forsigtigt til gennemsnitligt 2½ (mellem 2 og normalt 5).

Besøgstal

Bornholms Kunstmuseum havde i 2021 33.625 gæster mod 28.594 gæster i 2020.

Ultimo 2021 havde bestyrelsen følgende sammensætning:

Jørgen Selmer, bestyrelsesformand, medlem af museernes forretningsudvalg

Lene Feldthus Andersen, Næstformand, medlem af museernes forretningsudvalg

Rikke Solberg Bruun, medlem af museernes forretningsudvalg

Christina Dideriksen, medlem af museernes forretningsudvalg

Viki Norman Kert

Lars Goldschmidt

Christian Faurholdt Jeppesen

Erik Lund Hansen, valgt af kommunalbestyrelsen

Else Merete Knoop, valgt af kommunalbestyrelsen

Michael Andersen, medarbejderrepræsentant, Bornholms Museum

Vibeke Dam Andersen, medarbejderrepræsentant, Bornholms Kunstmuseum

<u>Repræsenteret i bestyrelsen:</u>

Jacob Bjerring-Hansen, Direktør for Bornholms Museum og Bornholms Kunstmuseum

Direktørens forord

2021 viste sig igen at blive et hektisk og meget udfordrende år ift. planlægning og eksekvering af ikke mindst museets udstillings- og aktivitetsprogram. Utallige arrangementer måtte aflyses helt eller flyttes pga. covid-restriktionerne.

Den store usikkerhed om restriktionernes omfang og periode, som konstant blev forlænget og ændret i omfang og længde var en stor hæmsko for medarbejdernes og ledelsens planlægning.

Det til trods blev 2021 et langt bedre år end frygtet. Da først restriktionerne var væk, og rejselysten til Bornholm var vagt i kombination med begrænsninger på øvrige alternative rejsemål i Europa, så kom turisterne væltende til vores ø og museet fik højeste entréindtægt nogensinde. Det er et plaster på såret og en stor lettelse, at vi ikke fik en økonomisk øretæve af pandemien, men det overskygger ikke vores ærgrelse over at vores vigtigste målgrupper, der præger vinter og skuldersæsonerne: bornholmerne, bornholmernes gæster og skolerne i høj grad gik glip af alle de arrangementer og udstillinger planlagt i de perioder og til det publikum.

På trods af pandemien og de mange hjemsendelser af medarbejderne er planlægningen af de store udviklingsprojekter fortsat, og der er tilmed sket væsentlige fremskridt således at vi og kollegerne på Bornholms Museum nu for alvor tør tro på at både et Nyt Museumscenter, en Sonja Ferlov Mancoba-pavillon og et magasin, som for vores del skal indeholde især skulpturer, vil blive realiseret i de kommende år. Det er kæmpestore projekter som kommer til at trække store veksler på alle medarbejderne på de to museer, men det er projekter der er nødvendige at opfylde kravene sikker bevaring af kunst og kulturarv, såvel som kravene til institutionernes fortsatte fornyelse og relevans.

30. april lod vi de bornholmske indskolingselever åbne museet efter flere måneders nedlukning

Nyt museumscenter

Det helt store mål for institutionen er naturligvis udbygningen af museet de kommende år: dels med en udvidelse af kunstmuseet med Museum for Lys, men naturligvis også med Bornholms Museums nye udstillinger og det store fælles indgangsparti og aktivitetsrum, kaldet MUSEUM+.

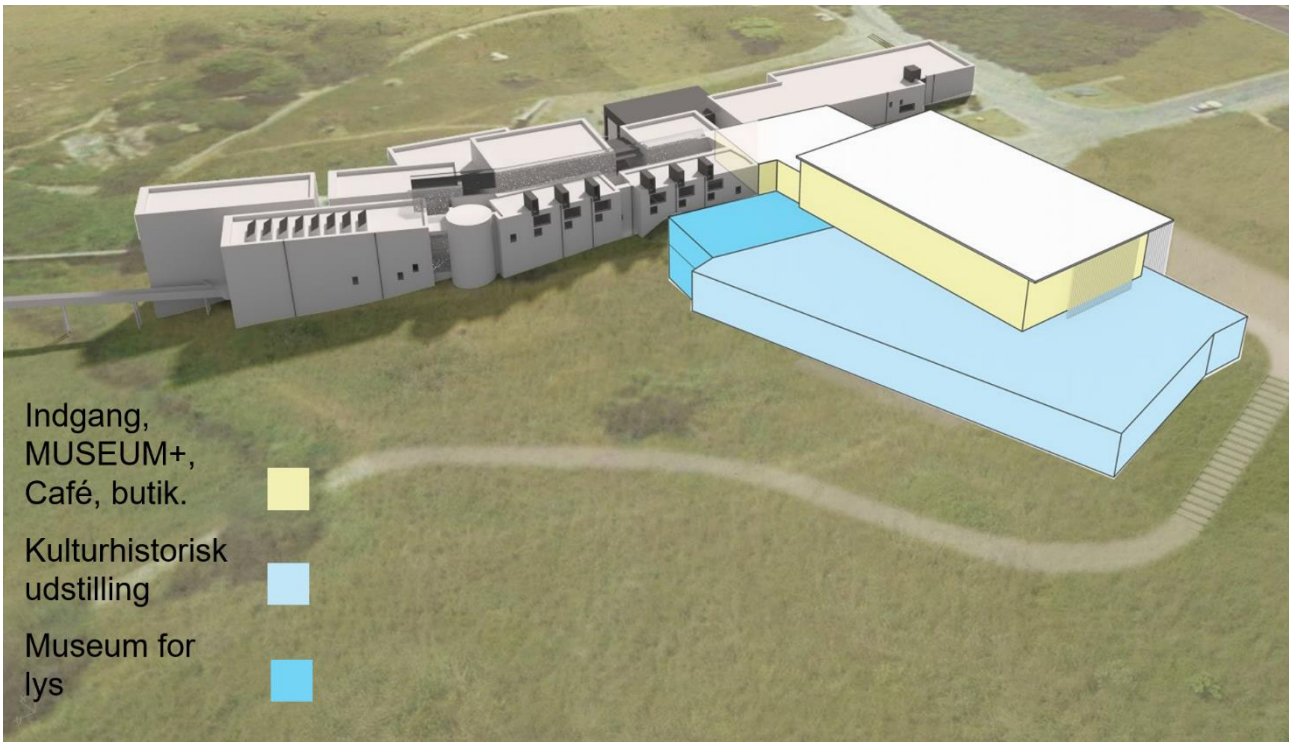

Bemærk at de to blå bokse (underetagen) i praksis vil være næsten helt dækket af terrænet

Her får vi en international attraktion med utallige facetter i formidlingen og en ekstraordinær ramme herfor i kraft af det smukke eksisterende kunstmuseum i kombination med tilbygningen af James Carpenter.

Og her får vi løst en række behov knyttet til eksisterende bygning: Vi får langt bedre forhold for gæsterne ved modtagelsen, bedre handicapforhold, nye udstillingsrum med klimastyring og høj sikkerhed og endelig får vi mulighed for at adskille aktiviteter i café og fx foredrag fra museumssalene. Det giver langt bedre mulighed for aftenarrangementer mv. Nedenfor præsenteres kort de centrale elementer knyttet til Bornholms Kunstmuseum. Vi henviser i øvrigt til Bornholms Museums beretning for supplerende information om det fælles projekt.

Museum for Lys

Museum for Lys er en nyskabelse nationalt og internationalt. Ambitionen er at skabe en permanent kurateret platform med fokus på lys, lyset i kunsten og lyskunst.

Fysisk bliver Museum for Lys en særskilt afdeling i den nye tilbygning til kunstmuseet tegnet af James Carpenter, men der bliver direkte forbindelse til Museum for Lys via en tunnel, der går fra mellemniveauet i museumsgaden mod vest gennem eksisterende magasiner og ud gennem terrænet og ind i det nybyggede Museum for Lys. Her føres gæsterne direkte ud på en bro hvorfra den nye store udstillingssal kan betragtes.

2021 var et væsentligt år i fremdriften af projektet, idet vi i december fik grønt lys fra Planklagenævnet, som afviste alle klagernes indvendinger. Det blev dog fastslået at fredningsdeklarationen der sigter imod at give offentligheden adgang til Helligdomsklipperne nedenfor skulle bibeholdes, hvilket i på ingen måde er i modstrid med projektets – tværtimod.

Sonja Ferlov Mancoba

Februar 2021 præsenterede Sonja Ferlov Mancoba Estate sin endelige plan for etableringen af en kunstpavillon, der skulle huse en samlet præsentation af Sonja Ferlov Mancobas (SFM) værker. Estatens samling, et eksemplar af alle - mere end 100 - Sonja Ferlov Mancobas bronzeskulpturer, vil blive doneret som gave til kunstmuseet. Det er et meget ambitiøst projekt på den skønt beliggende Kjærnesgrund, der ligger mellem havet og den smukke by Allinge og med udsigt sydøst langs kyststrækningen til Gudhjem.

Pavillonen bliver tegnet af den verdenskendte arkitekt Tadao Ando, hvilket i sig selv vil sikre stor international opmærksomhed på projektet i mange år frem.

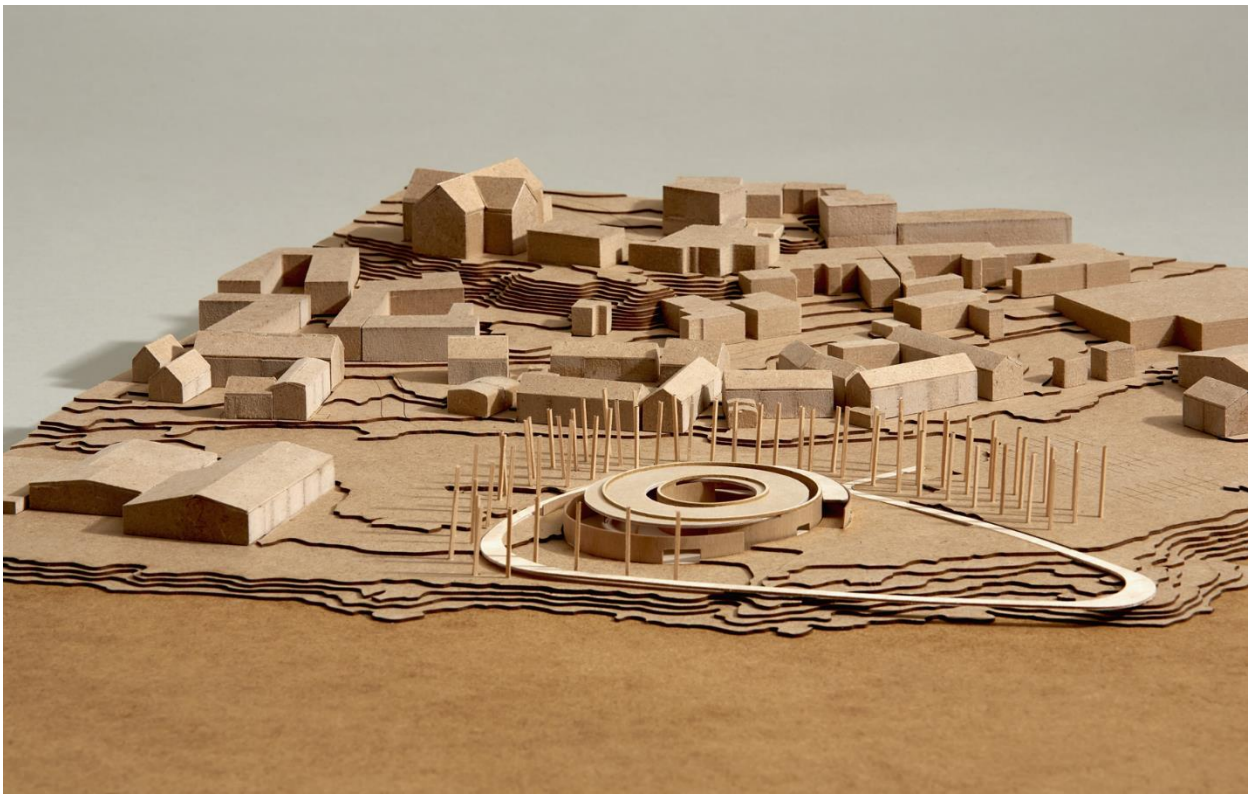

Model af pavillonen udført af ARKITEMA. Foto: Michael Ellehammer

I 2021 kunne vi dels præsentere en forskningsbaseret publikation og katalog "Det var først på Bornholm" om Sonjas første tid på øen, der samtidig blev sendt ud til medlemmerne af Bornholms Museumsforening sammen med en lille præsentation af projektet og arkitekten. I museumsgaden præsenterede vi et udvalg af værker der netop relaterede sig til de to perioder hvor hun arbejdede på øen.

Sonja Ferlov Mancoba arbejder med "Den lille Nænsomme"

I 2021 påbegyndtes desuden fundraisingen til pavillonen, herunder blev der taget stilling til en lang række centrale spørgsmål knyttet til driftsøkonomi, identitet for stedet og indretning af huset.

Familien Ferlov Mancoba

Strategi – en kort opsummering af denne

Strategien for Bornholms Kunstmuseum falder i to klare - men stærkt forbundne - kategorier: en organisatorisk-økonomisk og en kunstfaglig.

Den organisatorisk-økonomiske

Bornholms Kunstmuseum står overfor store forandringer – ikke så meget i forandringer i de eksisterende rammer, men væsentlige tilføjelser i form af kunstpavillon i Allinge, Museum for Lys-tilbygning og et bygningsfællesskab med Bornholms Museum vil kræve ekstraordinær indsats de kommende år både kunstfagligt (se nedenfor) og i udviklingen af organisationen og økonomien. Her er følgende strategiske opgaver i centrum:

- Udvikling af fælles driftsorganisation til Bornholms Museumscenter
- Sikre udvikling af identitet for det fælles, såvel som for de to museers særlige identitet. Herunder markedsføring og kommunikation.
- Sikre god driftsmodel for særligt de to tilføjelser til kunstmuseet: Museum for Lys og Sonja Ferlov Mancoba-pavillon.

Fagligt har vi fire store opgaver foran os

- Udviklingen af Museum for Lys, herunder identitet og kuratering af indhold til basisudstilling og til særudstillingsprogram. Her arbejdes der tæt sammen med James Carpenter om rummets udformning, tekniske løsninger for styring af kunst- og dagslys samt kuratering i samarbejde med førende lyskunstnere.
- Udviklingen af Sonja Ferlov Mancoba-pavillon, herunder identitet og kuratering af indhold til basisudstilling og til særudstillingsprogram. Her samarbejdes tæt med Sonja Ferlov Estate om fremtidig identitet for stedet, herunder arbejdes der med koncept for at kunne udveksle værker med international kunst, der dels kan tilføre pavillonens særudstillinger høj kvalitet, dels hvor - sikkerheden fordrer det - kan bidrage med særudstillinger på Bornholms Kunstmuseums hovedadresse.
  Vi vil meget gerne sikre et stærkt fagligt fundament for den nye knopskydning, som pavillonen bliver, derfor overvejer vi at få tilknyttet et ph.d.-projekt og studerende til arbejdet.
- Ny fast udstilling. Når Bornholms Kunstmuseum genåbner sammen med Bornholms Museum ønsker vi at kunne præsentere en nyophængning og formidling af den faste udstilling. Det kræver en stor kunstfaglig indsats at gennemgå samlingen og betragte den med nye øjne.

- Den sidste store opgave vi har – og her i tæt samarbejde med kollegerne på Bornholms Museum, er udviklingen af MUSEUM+. Dette er det nye fælles ankomstrum til de to museer. Et rum der dels skal rumme billetsalg, butik og café, men også give gæsterne en første (gratis) smagsprøve på hvad museerne har at byde på. Det kan være tværfaglig formidling af aktuelle temaer, det kan være nye formidlingsformater som ikke så tit finder plads på de to museer fx: dokumentarfilm, lyd og musik og meget andet.

Malerisalen på Bornholms Museum med kustode Alfred Poulsen, ca. 1920-30

Særudstillinger

Hans E Madsen VOLUME

Efter flere måneders nedlukning pga. corona kunne museet endelig åbne dørene igen med udstillingen VOLUME, hvor Hans E Madsen havde versioneret sine ellers ofte udendørs værker særligt til særudstillingssalene i Bornholms Kunstmuseum. Særudstillingens ellers lyse rum blev mørklagt, så værkernes lys, farver og bevægelser blev intensiveret.

Til udstillingen blev der udgivet et rigt illustreret katalog.

Hans E Madsen: Partiture, 2021. Foto Anders Beier

Afgangsudstilling fra KADK Bornholm MAKERS DIMENSION

Afgangsudstillingen Maker's Dimension bestod af værker udført af 15 afgangsstuderende fra Det Kongelige Akademi på Bornholm - Crafts in Glass and Ceramics. Udstillingen viste kulminationen af tre års arbejde, hvor eleverne havde fordybet sig i at udforske og udfordre materialerne glas og keramik indenfor design og kunsthåndværk.

Til udstillingen blev der produceret en formidlingsfilm for hver studerende samt et udstillingskatalog.

KUNSTNERKOLONIEN PÅ BORNHOLM

Årets publikumsbasker!

Michael Kvium, Ursula Reuter Christiansen, Kaspar Bonnén, Julie Nord, Kim Richard Adler Mejdahl og Sif Itona Westerberg sagde i foråret 2021 ja til en udfordring. De skulle skabe en kunstnerkoloni på Bornholm. I to uger skulle de bo sammen, skabe kunst i de samme omgivelser som bornholmermalerne og lave en fælles udstilling på Bornholms Kunstmuseum. Et filmhold fulgte kunstnernes proces og samarbejde. De otte programmer blev vist på DR2 og kan fortsat ses på DRs hjemmeside.

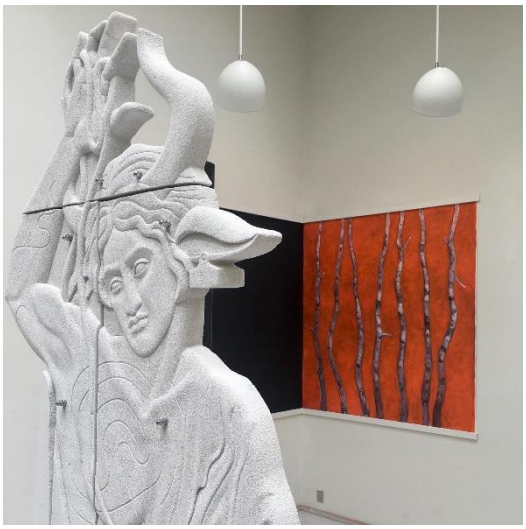

Sif Itona Westerberg og Michael Kvium

Til udstillingen producerede Bornholms Kunstmuseum 6 små formidlingsfilm, der blev vist i udstillingen, på kunstmuseets hjemmeside og som blev cirkuleret på de sociale medier.

Kunstnerkolonien på Bornholm. Foto Eddy Media

Michael Geertsen SELVMODSIGELSER

I museets samling har vi det første værk, Michael Geertsen formulerede efter at have afsluttet sin uddannelse på Danmarks Designskole. Det værk blev vist på udstillingen Selvmodsigelser, som med 16 værker fra museets egen samling og 6 indlånte værker præsentererede keramiker Michael Geertsens værker fra hans debut i 1993 til nu.

Til udstillingen blev der fremstillet en folder med samtale mellem kunstfaglig leder Tine Nygaard og Michael Geertsen.

Michael Geertsen: Grey Object I-III, 1995

Sonja Ferlov Mancoba DET VAR FØRST PÅ BORNHOLM

Udstillingen "Sonja Ferlov Mancoba: Det var først på Bornholm…" var første præsentation af hende på Bornholms Kunstmuseum. Med præsentationen fortalte vi historien om Sonja Ferlov Mancobas første periode på Bornholm og det, den har betydet for hendes kunstneriske virke.

Til udstillingen blev der udgivet et forskningsbaseret katalog, som også blev årets bog til Bornholms Museumsforenings medlemmer.

Udstillingen blev genopsat den 11. december 2021 – 6. marts 2022 i forbindelse med offentliggørelsen af Tadao Andos model for pavillionen samt en fyldig introduktion til arkitektens virke.

Sonja Ferlov Mancoba – Det var først på Bornholm…

<u>EUROPEAN GLASS CONTEXT 2021</u>

Pga. corona kunne det ikke lade sig gøre at afholde biennalen i 2020. I 2021 kunne vi endelig lægge hus til European Glass Context 2021, som er den 8. biennale på Bornholm. Biennalen viste eksperimenterende og nytænkende glaskunst af 62 kunstnere og kunsthåndværkere fra 31 europæiske lande.

Kurateringen af dette års glasbiennale var båret frem af fire underliggende temaer. "Mesterværker", "Stedspecifikke installationer", "Social eller politisk praksis" samt "FN's verdensmål".

Til udstillingen blev produceret 31 kunstnerfilm og et flot, interaktivt katalog.

Elevudstilling KONTRASTER

I 2017 blev Bornholm udnævnt til World Craft Region som den første region i Europa. Bornholm er hjemsted for et stærkt kunsthåndværkermiljø, og med ambitionen, at øens børn skal møde Bornholms særegne kunst, kultur og natur, arbejdede 26 elever fra Hans Rømers Skolens 7. klasse sammen med fire kunsthåndværkere ude på deres værksteder.

Eleverne fik her mulighed for at indgå i æstetiske læringsprocesser, der vækkede deres nysgerrighed og understøttede deres sociale, kreative og faglige kompetencer. Desuden fik eleverne snuset til erhvervet og fik en forståelse for miljøet, kunsthåndværket og mulighederne for kunsthåndværket som levevej.

Museet holdt en særskilt åbning af udstillingen for eleverne og deres forældre med tale og forfriskninger.

BRÆNDT, BLÆST, DYRKET & MALET

Udstillingen viser værker skabt af 23 nulevende kunstnere og kunsthåndværkere med tilknytning til Bornholm. Værkerne blev indsamlet i 2020, som støtte til udøvende kunstners arbejde, da pandemien ramte Danmark og blandt andet umuliggjorde, at kunstnere kunne udstille deres værker offentligt eller få besøg af handlende kunstinteresserede i deres atelier og værksteder. Nogle af værkerne er skabt i 2020 andre er fra årene op til og har været udstillet i andre sammenhænge og lande, men alle indgår nu i den permanente samling på Bornholms Kunstmuseum og giver indblik i regionens udbredte traditioner og nybrud inden for glas, keramik og maleri.

Udstillingen giver et indblik i museets indsamlingspolitik via en række 'registreringskort', der udgør udstillingens formidling.

Udstillingen er kurateret af museumsinspektør Lotte Nishanthi Winther og udstillingsdesignet er udført i samarbejde med arkitekt Betina Køppe. Den kan fortsat ses frem til d. 15. januar 2023. I udstillingsperioden inviterer museet til Samtalesaloner, der modereres af kunstfaglig leder Tine Nygaard. Pga. corona-nedlukningen i 2022 afvikles de 5 Samtalesaloner i efteråret 2022.

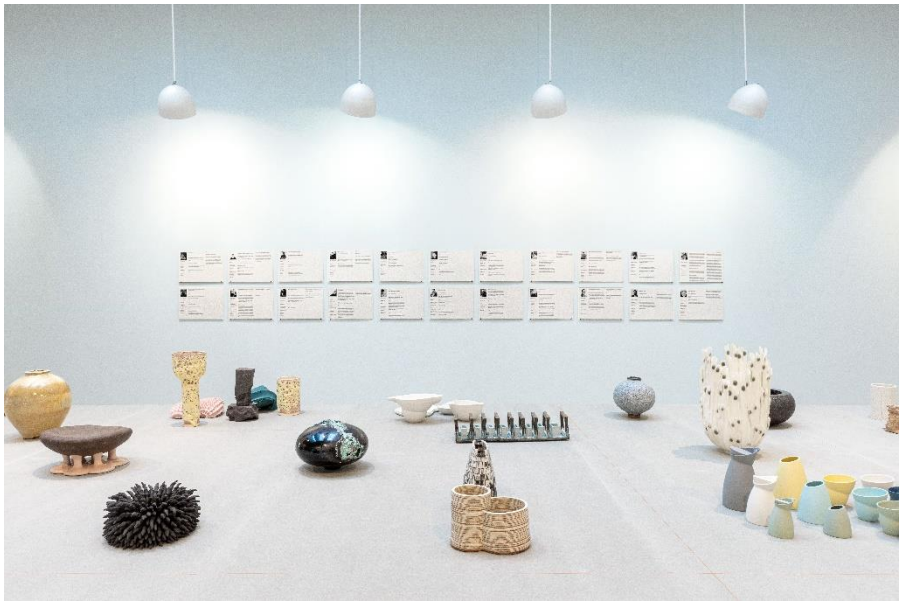

Foto Nikolaj Beyer

Oluf Høst VINTERVISIT

Hen over vinteren viser vi udstillingen Oluf Høst - VINTERVISIT. Oluf Høst Museet og Bornholms Kunstmuseum ejer tilsammen mere end 100 værker af den ikoniske, bornholmske maler. VINTERVISIT bringer hele Oluf Høst Museets samling til Rø og forener de to store samlinger på Bornholm i én udstilling. I udstillingen viser vi et meningsfuldt udvalg af værkerne og sætter dem i perspektiv med værker af de mange kunstnerkolleger, der omgav Oluf Høst i hans samtid. Det bliver dermed for første gang muligt med egne øjne at se, hvad Oluf Høst selv så og forholdt sig til, mens han levede.

Til udstillingen er produceret en formidlingsfolder med en samtale mellem kunstfaglig leder Tine Nygaard og museumsinspektør Lotte Nishanthi Winther om udstillingens indhold.

Under udstillingsperioden inviterer museet til 5 foredrag, hvor Høst-eksperter fra nær og fjern bringer os tættere på Høsts kunstnerliv og hans værker.

Udstillingen er forlænget og kan ses frem til den 6. juni 2022.

Mindre udstillinger

Udover særudstillingerne blev der i 2021 også lavet en nyophængning af Claus Johansens værker i det lille tårn for enden af køjerne samt en præsentation af Anders Nyborgs donation af 10 Sven Havsteen Mikkelsen værker.

Nyerhvervelser og donationer

2 værker af Silas Inoue.

1 værk af Linnea Jensen.

1 værk af Poul Stoltze.

1 værk af Kamma Salto.

Generøs donation fra boet efter billedkunstner Anders Nyborg: 10 værker af Sven Havsteen-Mikkelsen.

Sven Havsteen-Mikkelsen, Olie på lærred, Uden titel_u.å. Donation fra boet efter Anders Nyborg

Fokus på formidling af udstillingerne

En række tiltag er indført i 2021 for at formidle udstillingerne. Der er blevet gjort ekstra ud af at skilte særudstillingerne, så det er nemt at finde dem i huset og nemt at få oplysninger om udstillingernes hovedpointer.

Til 3 af udstillingerne er der blevet produceret formidlingsfilm og til 2 af udstillingerne er der produceret gratis foldere med viden til de ekstra nysgerrige. Endelig er der til 3 af udstillingerne produceret kataloger.

Museets værter har i hele 2021 givet gratis introduktioner på et kvarter til de vigtigste udstillinger. Introduktionerne foregår 3 gange om dagen og kræver ikke tilmelding. Introduktionerne foregår efter behov også på engelsk og tysk.

Engelsk- og tysktalende gæster modtager ved ankomsten et lille hæfte, hvor udstillingernes tekster er oversat. Billeder i hæftet sikrer, at udenlandske gæster kan orientere sig.

Arrangementer

Bornholms Kunstmuseum bød i 2021 på en lang række spændende arrangementer for både store og små:

- Særomvisninger for alle de bornholmske indskolingselever
- LOF's online vinterhøjskole med museets kunsthistorikere samt Peter Kær
- Foredrag med Clement Kjersgaard
- Samtalesalon omkring billedkunstens betydning i samarbejde med Bikubenfonden
- Sommerworkshops for hele familien med temaerne: "Leg med ler" og "Lysmagi og farvespil"
- Sommerkunstskole med billedkunstner Anne Sofie Meldgaard
- 1 uges Kunst Camp for bornholmske børn i samarbejde med Bornholms Regionskommune
- Særomvisninger i udstillingerne "Kunstnerkolonien på Bornholm" samt "European Glass Context"
- Koncerter og kor
- Samtalesalonerne "Nørderier" for professionelle keramikere i forbindelse med Crafts Weeks
- Ungekampagnen K7 13.-19. september
- Rejse til Toscana for museumsforeningens medlemmer med tidl. direktør Lars Kærulf Møller som guide

Samtalesalon med Silas Inoue, Heidi Hentze, Michael Geertsen og Tine Nygaard

Presse/kommunikation

I 2021 besluttede vi at udskifte den generelle folder med en årsfolder. Folderen for 2022 blev produceret og udsendt sammen med årets bog i efteråret 2021.

Årsfolderen introducerer til museets beliggenhed, arkitektur og samling, fortæller om det kommende års særudstillinger samt henviser til museets hjemmeside og sociale medier.

Derudover fik museet produceret et nyt kæmpebanner til museets tårn.

Medarbejderne

I 2021 har museets faste personale bestået af:

Kenn Andersen, servicemedarbejder
Jane Andersen, rengøringsassistent
Vibeke Dam Andersen, administration
Sunny Asemota, bibliotek
Jacob Bjerring-Hansen, direktør
Iben Birch Bech, museumsvært
Amanda Vedsted Drejer, museumsvært
Gudrun Edvardsen, museumsvært
Marianne Gerlach, museumsvært
Christina Jönsson, museumsvært
Marlene Melchior, rengøringsansvarlig

Morten Skovgaard Munch, museumstekniker
Tine Nygaard, kunstfaglig leder
Tina Larsen, rengøring
Mathilde Rønne Kolerus Lindvad, butiksansvarlig, kommunikation og sociale medier
Sebastian Lissau Lund, forvalter
Theis Ballisager Pedersen, rengøringsassistent
Thea Riis Pedersen, museumsvært
Sanne Prag, museumsvært
Lotte Nishanthi Winther, museumsinspektør

Økonomi og corona

Som en forlængelse af nedlukningen i december 2020 startede året med et lukket museum. Først i april kunne museet byder gæster velkommen igen. I lukkeperioden blev alle ansatte sendt hjem på lønkompensation, i det omfang muligt, da vi naturligvis samtidig sikrede os museets og samlingens ve og vel.

Som en konsekvens af to nedlukninger opretholdt museet et ekstraordinært tilskud for lønkompensation på kr. 845.783, -.

Besøgstal

På trods af 4 måneders nedlukning kom museet ud af 2021 med et flot besøgstal. Knap 34.000 gæster besøgte museet. Det svarer til besøgstallet i 2019, hvor museet ingen nedlukninger havde.

Besøgstallet lå ekstra højt i sommermånederne, hvor især udstillingen "Kunstnerkolonien på Bornholm" trak mange besøgende til museet.

Endelig kunne vi i 2021 også byde velkommen til adskillige lejrskoleklasser, pensionistrejser og andre større grupper, som vi savnede i 2020.

Konservering

Bornholms Kunstmuseum har fortsat en andel i Kunstkonserveringen, de danske kunstmuseers fælles konserveringsanstalt. Andelen sikrer, at vi til stadighed kan holde vores samlinger i god stand og konservere og restaurere vores nyerhvervelser, der ofte bærer præg af mange års ophold i private hjem, ligesom Kunstkonserveringen forestår ind- og udtjek både af vores egne værker, når de udlånes til andre museer, samt de værker vi låner udefra til vores udstillinger.

Sociale medier og nyhedsbrev

Vi udvider stadig vores formidlingsaktiviteter på de digitale platforme, hvor f.eks. museets facebookside følges af 7100 personer, også Instagram der med over 2700 følgere stadigt er voksende og internationalt er Google Art Project i vækst.

Vi kan kun anbefale, at man tilslutter sig disse platforme eller alternativt tilmelder sig museets nyhedsbrev, hvor næsten 2000 personer løbende bliver opdateret om aktiviteter, workshops, udstillinger mm.

Bygningerne

I 2021 nyindrettede vi Magasin 3, hvor keramik, glas og skulptur bliver opbevaret. De gamle reoler blev taget ned og erstattet af nogle nye, så der nu er plads til langt flere genstande. Indretningen af Magasin 3 var en vigtig forudsætning for den generelle oprydning i kunstmuseets rum og gange.

Den tidligere kiosk ved museet er blevet istandsat og indrettet til VÆRKSTEDET med håndvask, borde, stole og staffelier. I VÆRKSTEDET foregår workshops, der uddyber udstillingerne i kreative aktiviteter.

Sommerworkshop i det nyindrettede VÆRKSTEDET

Fonde der har støttet i 2021

Ulla og Erik Hoff-Clausen
Brødrene E., S. & A. Larsens Legat

BORNHOLMS
KUNSTMUSEUM